

2. OPH 2014 HYVÄN OHJAUKSEN KRITTEERIT

Hyvän ohjauksen kriteerit on suositus ja työkalu, joka on laadittu ohjauksen laadun tukemiseen, kehittämiseen ja varmistamiseen perusopetuksessa ja toisen asteen koulutuksessa. Hyvän ohjauksen kriteerien tavoitteena on tukea ohjauksen monipuolista tarjontaa sekä varmistaa ohjauksen saatavuus tasa-arvoisesti ja laadukkaasti. Lisäksi ne tukevat ohjauksen toteutumista siten, että oppija saa aina tarvitessaan hyvää ohjausta. Ohjauksen merkitys korostuu siirtymävaiheissa, kuten koulutusasteelta toiselle siirryttäessä. Oppimis- ja toimintaympäristöt muuttuvat, ja jatkuvasta oppimisesta ja ohjauksesta on tullut yhä tärkeämpää. Ohjauksella on keskeinen merkitys hyvinvoinnin lisäämisessä ja syrjäytymisen ehkäisyssä.

Hyvä ohjaus

- huomioi oppijan kokonaistilanteen
- on oppijalähtöistä ja vuorovaikutteista
- on saavutettavaa ja monikanavaista
- on monialaista yhteistyötä
- on yhdenvertaista, tasa-arvoista ja eettisesti kestävä
- tukee siirtymävaiheen yhteistyötä
- tukee urasuunnittelutaitoja
- edistää vaikuttavaa työelämäyhteistyötä

Hyvän ohjauksen toteuttamista tukevat ohjauksen suunnitelmallisuus, selkeä johtaminen sekä järjestelmällinen arviointi. Hyvän ohjauksen kriteerit ovat osana paikallista laatu järjestelmää ja sen toteutumista sekä toimivuutta tulee seurata säännöllisesti.

Ohjauksella on myös pitkän aikavälin yhteiskunnallisia vaikutuksia. Ohjaus muun muassa vahvistaa työllisyyttä sekä ehkäisee syrjäytymistä. Onnistuneella ohjauksella on merkittäviä, pitkän aikavälin vaikutuksia oppijoiden elämään parantuneiden oppimistaitojen, urasuunnittelutaitojen ja työelämätaitojen kautta.

5.1.

Kouluvalmentaja

- osallistuu moniammatilliseen yhteistyöhön
- toimii muun henkilöstön kanssa turvallisena aikuisena
- kohtaa ja kuuntelee oppilaita
- ennaltaehkäisee kiusaamista ja yksinäjämistä
- edistää yhteisöllisyyttä
- kehittää koulun kerho- ja harrastustoimintaa
- antaa tarvittaessa teho-ohjausta yksilö tai ryhmätapaamisissa

5.3.2.1. Tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus

Vihdissä pilotoitiin OPH:n Tukiopinto-ohjaus -malli lv 2019-2020 ja tämä malli on ollut pohjana tehostetun henkilökohtaisen ohjauksen suunnittelussa.

Jos oppilas tarvitsee perusopetuksen jälkeisiin jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvää yksilöllistä tukea, hänellä on lisäksi oikeus saada tarpeidensa mukaista tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta 8. ja 9. vuosiluokalla. Oppilaanohjaaja arvioi tuen tarpeen. Oppilaanohjaaja tapaa oppilaita toiveiden mukaan (toiveen tapaamisesta voi esittää oppilas, huoltaja, eo, opo, ohr).

Oppilaalle laaditaan Wilman tukilehdelle/opon merkintöihin henkilökohtainen jatko-opintosuunnitelma, jota päivitetään koulunkäynnin varrella. Jatko-opintosuunnitelma laaditaan oppilaan kanssa ja sen avulla edistetään yhteistyötä sekä nuoren toimijuutta. Jatko-opintosuunnitelman avulla tehdään kodin ja koulun välistä yhteistyötä sekä pedagogista yhteistyötä. Ensimmäinen osa voi sisältää huomioita nuoren vahvuuksista ja suunnitelman ohjauksen toimeenpanosta. Siinä voidaan kuvata esim. sitä, miten tehostetaan työelämään ja jatkokoulutukseen tutustumista sekä tuetaan nuoren tavoitteellista toimintaa. Ensimmäistä osaa ei siirretä toiselle asteelle. Toinen osa sisältää nuoren ura- ja jatko-opintosuunnitelman. Tämä osio voidaan siirtää toiselle asteelle, jos sen sisältämä tieto on välttämätöntä opetuksen järjestämisen kannalta peruskoulun jälkeen jatkuvissa opinnoissa.

Ohjausta toteutetaan tarvittaessa eri toimijoiden monialaisena yhteistyönä. Tehostettua oppilaanohjausta antavat tapauskohtaisesti esimerkiksi oppilaanohjaaja, kouluvalmentaja, laaja-alainen erityisopettaja tai erityisnuorisotyöntekijä. Nuorisotyöntekijän antama ryhmätuki ja yksilötapaamiset koululla ja nuorisotiloissa, yhteistyötä lisätään 2. asteen oppilaitosten ja Vimman kanssa, etäkontaktit, vierailut. TET-jaksot voidaan sopia yksilöllisesti ja niiden määrää voidaan lisätä. Itsenäistymispassin käyttäminen. Periodioppimisen ja etätyöpäivien mahdollisuudet tutkitaan oppilaskohtaisesti, lisätään koulun ulkopuolista oppimista. Arvioinnin kriteerien avaaminen oppilaille ja huoltajille, kannustetaan oppilaiden omien tavoitteiden selkeyttämiseen, ns. nelosvaroitukset tehdään turhiksi /jatkuva palaute. Jälkiseurantaa ja tiedonsiirtoa 2. asteelle, tästä päävastuu on opolla.

Tehostettuun ohjaukseen siirtämisen syinä voivat olla

- oppilaan omat kiinnostuksen kohteet ovat epäselviä
- opinnot takkuavat
- muut syyt

Tehostettua henkilökohtaista ohjausta tarvitsee noin 1/3 oppilaista, noin 10h/oppilas/8.-9.lk.

8.3.1. VALPAS-toiminnan perusteita

Oppivelvollisuuslain 11 §:n 4 momentissa säädetään, että jos oppivelvollinen ei ole tarkistuspäivään mennessä aloittanut perusopetuksen jälkeisessä oppivelvollisuuskoulutuksessa, hakeutumisvelvollisuuden ohjaus- ja valvontavastuussa olevan tahon (perusopetuksen järjestäjän) on ilmoitettava oppivelvollisen yksilöinti- ja yhteystiedot oppivelvollisen asuinkunnalle sekä ilmoitettava oppivelvollisen huoltajalle ja muulle lailliselle edustajalle, ettei oppivelvollinen suorita oppivelvollisuuttaan.

Perusopetuksen järjestäjän tulee oppivelvollisuuslain mukaisesti selvittää opiskelijan siirtyminen jatko-opintoihin. Hakeutumista ja opintojen aloittamista koskevat tiedot selvitetään opiskelijavalintarekisteriin sekä opetuksen ja koulutuksen tietovarantoon (ns. Koski-tietovaranto) tallennettujen tietojen perusteella. Oppivelvollisen tulee koulutuksen järjestäjän pyynnöstä toimittaa selvitys hakeutumisesta ja opintojen aloittamisesta, jos tiedot eivät käy ilmi edellä tarkoitetuista rekistereistä.

Oppivelvollisuuslain mukaan asuinkunnan ohjaus- ja valvontavastuu alkaa, kun oppivelvollisen asuinkunnalle on tehty edellä tarkoitettu ilmoitus oppivelvollisesta. Asuinkunnan tehtävänä on ohjata oppivelvollista hakeutumaan hänelle soveltuvaan oppivelvollisuuskoulutukseen ja tarvittaessa muiden tarkoituksenmukaisten palveluiden piiriin. Tarvittaessa oppivelvollista ohjataan hakemaan oppivelvollisuuden suorittamisen keskeyttämistä, jos esimerkiksi pitkäaikainen sairaus tai vamma taikka muutoin vaikea elämäntilanne estää oppivelvollisuuden suorittamisen. Oppivelvollisen tilanne ja tuen tarve selvitetään yhdessä oppivelvollisen ja tämän huoltajan tai muun laillisen edustajan kanssa.

Asuinkunnan tehtävänä on kahden kuukauden kuluttua ohjaus- ja valvontavastuun alkamisesta osoittaa oppivelvolliselle opiskelupaikka soveltuvassa nivelvaiheen koulutuksessa (tutkintokoulutukseen valmentava koulutus TUVA tai työhön ja itsenäiseen elämään valmentavassa TELMA-koulutuksessa), jos oppivelvollinen ei tätä ennen ole aloittanut oppivelvollisuuslain 4 §:ssä tarkoitettussa perusopetuksen jälkeisessä oppivelvollisuuskoulutuksessa.

10. TUTKINTOKOULUTUKSEEN VALMENTAVA KOULUTUS (TUVA) JA KANSANOPISTOJEN OPISTOVUOSI OPIVELVOLLISILLE

Tutkintokoulutukseen valmentava koulutus (TUVA) alkoi 1.8.2022. TUVA-koulutuksessa yhdistyvät aiemmat perusopetuksen lisäopetus, lukioon valmistava koulutus (LUVA) ja tutkintokoulutukseen valmentava koulutus (VALMA).

Vihdin peruskoulut sekä Valpas-kuntavalvonta tekevät vahvaa yhteistyötä Luksian TUVA-koulutusta järjestävien asiantuntijoiden kanssa.

TUVA-koulutus on tarkoitettu oppijoille, jolla ei ole toisen asteen tutkintoa tai ja jotka syystä tai toisesta tarvitsevat valmentavaa koulutusta. TUVA-koulutus on suunnattu sekä oppivelvollisille että aikuisille, jotka tarvitsevat valmiuksia ja/tai ohjauksellista tukea siirtyäkseen lukiokoulutukseen tai ammatilliseen koulutukseen.

TUVA-koulutuksen yleisenä tavoitteena on saavuttaa sellaiset opiskeluvalmiudet, joiden avulla opiskelija voi hakeutua lukiokoulutukseen tai ammatilliseen koulutukseen ja suoriutua näistä opinnoista. Opiskeluvalmiuksilla voidaan tarkoittaa esimerkiksi opiskelu/tutkintokielen osaamista, soveltuvia opiskelutaitoja sekä elämänhallinnan taitoja. Lisäksi TUVA-koulutuksen aikana voi korottaa perusopetuksen arvosanoja, jos se on tarpeen halutun koulutuspaikan saamiseksi. Tämän lisäksi opiskelija voi suorittaa lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opintoja.

TUVA-koulutuksen sisältö

Koulutuksen laajuus on 38 viikkoa ja suoritus aika yleensä yksi vuosi. Opiskelija voi osallistua TUVA-koulutukseen myös lyhyemmän ajanjakson omien tavoitteidensa ja osaamistarpeidensa mukaisesti. Sitten hän voi siirtyä joustavasti lukioon tai ammatilliseen koulutukseen.

TUVA-koulutus sisältää kaikille yhteisen koulutuksen osan Opiskelu- ja urasuunnittelutaidot (2–10 viikkoa). Yksilöllinen opintopolku suunnitellaan yhdessä opiskelijan kanssa hänen tavoitteidensa ja osaamistarpeidensa mukaisesti.

Valinnaiset koulutuksen osat ovat:

- Uraohjaus (1-10 viikkoa)
- Perustaitojen vahvistaminen (1-20 viikkoa)
- Lukiokoulutuksen opinnot (1-20 viikkoa)
- Ammatillisen koulutuksen opinnot (1-20 viikkoa)
- Työelämätaidot ja työelämässä tapahtuva oppiminen (1-20 viikkoa)
- Arjen ja yhteiskunnallisen osallisuuden taidot (1-20 viikkoa)
- Valinnaiset koulutuksen osat (1-10 viikkoa)

Opiskelijan ei tarvitse nivelvaiheen koulutusta valitessaan tietää, haluaako hän jatkaa lukioon vai ammatilliseen koulutukseen. Jokaiselle tehdään henkilökohtainen opiskelusuunnitelma. Opiskelijoilla on oikeus erityiseen tukeen ja opiskeluhuollon palveluihin.

Opistovuosi oppivelvollisille -koulutus on opistojen oppivelvollisille suunnattua koulutusta. Koulutuksen tavoitteena on tarjota opiskelijalle yksilöllisen suunnitelman mukaista opetusta ja ohjausta kohti oman alan löytämistä ja menestystä toisen asteen opinnoissa. Esim. Kanneljärven Opiston opistovuosi-koulutuksessa on kuvataidepainotus.

Koulutus on opiskelijalle maksutonta. Se sisältää opetuksen, oppimateriaalit ja ateriat. Koulutus kestää enintään yhden lukuvuoden.